

Youth

Психологія життєвого простору сучасної молоді

Міжнародна науково-практична
конференція

Future

Рівне

26-27 листопада 2021

Education

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Психологія життєвого простору сучасної молоді

Міжнародна науково-практична конференція

26–27 листопада 2021 року

Р і в н е

УДК 159.9+ 316.6

Психологія життєвого простору сучасної молоді: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (26-27 листопада 2021 р). Упоряд. Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова – Рівне: Волинські обереги, 2021. 122 с .

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 12 від 30.12.2021 р.).

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

цілей. В свою чергу професіоналізація майбутніх спеціалістів передбачає наявність розвинутої здатності до прийняття якісних функціональних рішень у професійній діяльності, де важливою складовою є психологічна компетентність, серед важливих аспектів якої виокремлюється здатність до прогнозування результатів власної діяльності й реалізації інноваційних підходів та креативність, що сприятимуть продуктивній соціальній взаємодії та роботі в команді, високому рівневі стресостійкості. Зазначимо, що рефлексивна культура має фундаментальне значення в професійному зростанні майбутніх фахівців у закладах вищої освіти, мінімізувавши негативний вплив на свою особистість. Якісний процес становлення професіоналізації в умовах ЗВО можливий при умові впровадження інноваційних педагогічних технологій й орієнтування на діяльнісний, практико-орієнтований підхід у формуванні та розвитку фахових компетенцій майбутніх спеціалістів.

Список використаних джерел

1. Алексєєва Т. В. Професійне становлення особистості в системі вузівської підготовки : теоретико-методологічний аналіз проблеми / Т. В. Алексєєва // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Вип. 4. – 2013. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vnadps_2013_4_18.pdf (дата звернення 18.11.2021).
2. Березюк Т. П. Рефлексивна культура як системоутворюючий фактор розвитку професійної компетентності майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти / Т. П. Березюк // KELM (Knowledge, Education, Law, Management). № 5 (33). Том. 1. – Люблін, 2020. – С. 60–64.
3. Губарева О. С. Психологічні особливості формування професійної компетентності працівників ОВС : автореф. дис. ... канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридичні науки» / О. С. Губарева. – Харків, 2005. – 19 с.
4. Деркач А. А. Акмеология в вопросах и ответах: учебн. Пособие / А. А. Деркач, Е. В. Селезнева. – М. : МПСИ, 2007. – 248 с.
5. Жигайло О. І., Карпінська Р. І. Психологічні механізми формування професіоналізму управлінця. Наукові записки. Психологія і педагогіка. Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2013. Вип. 18. С. 45–50.
6. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця : монографія. – К. : ДП «Інформ.-аналіт. Агенство», 2012. – 200 с.
7. Мармаза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармаза. № 11–12 (23–24). – Харків : Основа, 2004. – 240 с.
8. Немченко С. Г. Сутність механізму процесу рефлексії та його структура / С. Г. Немченко // Молодь і ринок. № 1 (120). – 2015. – С. 63–67.
9. Тюлю Г. Якість профпідготовки менеджера / Г. Тюлю // Вища освіта. № 11. – 2005. – С. 78–82.

Болюх Т. П.

здобувачка ОС «магістр»

зі спеціальності 053 Психологія, 2 курс

Рівненського державного гуманітарного університету

Науковий керівник: к.психол.н., доцент Главінська О. Д.

м.Рівне, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ЮНАКІВ

Сучасний стрімкий, нерівномірний та стресовий розвиток суспільства справляє негативний вплив на особистість, гармонічність її розвитку та ефективність використання особистісного потенціалу. За таких невизначених нестабільних зовнішніх умов внутрішній світ людини реагує виникненням негативних емоційних станів, нестабільністю емоційних

реакцій. Часте переживання негативного емоційного навантаження призводить до виснаження особистісних ресурсів індивіда, позначається на його взаємодії з оточуючим світом, на його ставленні до суспільства і на визначеність свого місця у ньому. Суттєво впливає на процес соціально-психологічної адаптації особистості. Такий стан справ зумовлює появу як позитивних, так і негативних соціально-психологічних явищ, до яких відноситься синдром емоційного вигорання.

У психологічній науці емоційне вигорання визначається як психічний стан, який характеризується виникненням відчуттів емоційної спустошеності і втоми, викликаних власною роботою, і поєднує в собі емоційне виснаження, деперсоналізацію і редукцію професійних досягнень [3, 53-54].

Психологічний термін «емоційне вигорання» зазвичай використовують для опису особливостей професійної взаємодії представників професій у системі «людина-людина», які впродовж тривалого часу вимушені взаємодіяти з іншими людьми. Але така система взаємодії існує не лише в умовах професійної діяльності, вона виникає і в умовах навчальної діяльності. Актуальність проблеми «емоційного вигорання» юнаків полягає в тому, що дуже важливо, аби юнаки розпочинали свою професійну діяльність не з розчарування, невпевненості, а з енергетичною наповненістю, приливом нових сил та ідей.

Мета дослідження – проаналізувати психологічні особливості емоційного вигорання юнаків.

Виклад основного матеріалу. Юність — перший етап дорослого самотійного життя. Відповідальність за власну долю та майбутнє життя визначає особливості цього вікового періоду. Юність, як вважає А.В.Толстих, стає другим перехідним періодом у розвитку особистості: підліток тісно пов'язаний зі своїм дитинством, яке минає, а юнак тягнеться до молодості та зрілості, що наближаються [1]. Дуже близько до молодості та зрілості знаходиться пізній юнацький вік, який у психологічній науці прийнято називати студентським. Підставами для його виділення є провідна навчальна діяльність, спрямована на опанування юнаками професією.

Синдромом емоційного вигорання студентів вважається психічним станом особистості, який характеризується погіршенням здоров'я, складністю міжособистісних взаємин, а також зниженням працездатності, що негативно впливає на навчання [2].

Розвиток та ступінь вираженості синдрому емоційного вигорання студентів залежить від низки зовнішніх і внутрішніх чинників. До зовнішніх факторів правомірно віднести соціально-психологічні умови навчальної діяльності студентів (А.Мудрик, О.Сергеєнкова, О.Столярчук та ін). Вагому роль у розвитку емоційного вигорання відіграють такі зовнішні чинники, як велике навчальне навантаження, недостатня можливість контролю за ситуацією, брак організаційної спільності, незадовільне оцінювання знань, загострене відчуття справедливості тощо. Однак домінуючими чинниками виникнення емоційного вигорання студентів є суб'єктивні характеристики (Н. Водоп'янова і Е. Старченкова, О.Сергеєнкова, О.Столярчук та ін.): неадекватний вибір професії та деформована навчальна мотивація; надмірні навчальні амбіції у поєднанні з неадекватною самооцінкою (причому групу ризику становлять студенти як із завищеною, так і з заниженою самооцінкою); навчальний перфекціонізм; надмірна тривожність та гіпервідповідальність; інтровертованість та ригідність акцентуованих особистостей.

До основних симптомів синдрому емоційного вигорання студентів дослідники відносять: погіршення відносин з одногрупниками і родичами; наростання негативізму щодо оточення; адиктивна поведінка, різні види залежностей (алкогольна, наркотична, інтернет-залежність тощо); втрата почуття гумору, постійне почуття невдачі і провини; підвищена дратівливість як під час навчання, так і вдома; неухважність; порушення сну; загострена сприйнятливості до інфекційних захворювань; підвищена стомлюваність, постійне почуття втоми і т.д. [2].

Найбільш небезпечними наслідками емоційного вигорання на тлі послаблення навчальної мотивації та погіршення академічної успішності здобувача вищої освіти є

знецінення його навчально-професійних досягнень і розчарування у собі, зниження працездатності та життєвого тону, депресивні переживання.

Дослідники О. Сергеєнкова та О. Столярчук звертають увагу на типові засоби профілактики «вигорання» студентів, зосереджуючись на опанувальній поведінці під час криз фахового навчання, узгодженні життєвих і професійно орієнтованих цінностей, гармонізації академічної й професійної самооцінки, рівні домагань, правильній організації дозвілля та відпочинку [4].

Висновки. Отже, аналіз наукових досліджень з проблеми емоційного вигорання студентів дозволяє стверджувати, що в процесі навчання студенти зіштовхуються з різними стресогенними чинниками, які негативно позначаються на їх емоційній стабільності. Психологічна профілактика та корекція уможливають уникнення емоційного виснаження та виступають запорукою збереження особистого психологічного здоров'я сучасного студента.

Використана література

1. Кутішенко В. П. Психологія розвитку та вікова психологія / В. П. Кутішенко, С. О. Ставицька. – К. : Каравелла, 2009. – 447 с.
2. Мудрик А. Особливості розвитку та прояву синдрому емоційного вигорання у студентів-психологів [Електронний ресурс] / А. Мудрик // Освіта регіону. Політологія. Психологія комунікації. — 2013. — № 3. — Режим доступу : <http://social-science.com.ua/article/1134>
3. Психология профессионального здоровья : учеб. пособие / под ред. Г. С. Никифорова. – СПб. : Речь, 2006. – 480 с.
4. Сергеєнкова О. П. Криза фахового навчання як підґрунтя емоційного вигорання студентів. Збірник наукових праць. Київ, 2017. № 27. С. 77–81.

Гаврилович А. А.

*старший преподаватель кафедры психологии
учреждения образования «Брестский государственный
университет имени А.С. Пушкина»
г.Брест, Беларусь*

К ПРОБЛЕМЕ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ В СПОРТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Межличностные отношения в спортивной деятельности изучаются в контексте развития взаимоотношений в спортивном коллективе (Т.В. Гомельская, Ю.А. Коломейцев, Б.Дж. Кретти, Р. Мартенс, И. Стейнер и др.), социально-психологического климата (Б.А. Вяткин, Д. Гоулд, Е.Ю. Девяткина, А.Л. Журавлев, С. Кенани, Ю.А. Коломейцев, Л.В. Лихачев, Ю.В. Луценко, М.А. Новиков, В.А. Пак, Р. Уэйнберг и др.). Особый интерес для исследователей представляет проблема социально-психологической адаптации и межличностной совместимости в спортивном коллективе (Г.Д. Бабушкин, А.Л. Вавилов, В.И. Казьмин, Ю.А. Коломейцев, Р.Л. Кричевский, Л.О. Лазаревич, А.В. Мальчиков, В.П. Параносич, Н.В. Поздняк, А.В. Родионов, Ю.В. Сысоев, А.П. Травина и др.).

Теоретический анализ понятия «профессиональная адаптация» в спорте показал, что адаптация представляет собой процесс приобретения навыков, стереотипов, привычек и знаний, позволяющих спортсмену эффективно выполнять тренировочную и соревновательную деятельность. Профессиональная адаптация предполагает принятие субъектом спорта для себя всех компонентов профессиональной деятельности: задач, предмета, способов, средств, результатов и условий в рамках данной профессии.

Систематизация имеющихся в литературе данных о сущности рассматриваемого понятия позволяет утверждать, что профессиональная адаптация – двусторонний процесс

З М І С Т

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ МОЛОДІ
В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

БЫЛИНСКАЯ Н. В. Особенности временной перспективы у представителей молодежной среды.....	3
БЕЗЛЮДНА В. І. Ставлення студентської молоді до трудової міграції.....	5
ЖУРАВЛЬОВА Л. П., ЛУЧКІВ В. З. Глобалізаційні процеси, асертивність та емпатійна суб'єктність особистості.....	8
КУЛАКОВА Л. М. Ефективна комунікація в розрізі теорії поколінь.....	10
НАЗАРЕВИЧ В. В. Остракізація в суспільстві як захисний механізм сучасності.....	14
НЕЧИПОРУК Л. І. Соціальна активність молоді в громаді: банк молодіжних ініціатив.....	17
ПАШТЧЕНКО Л. В. Психологічні особливості формування гідності сучасної молоді.....	20
ПЕТРУК Л. П. Трансформаційне суспільство і розвиток особистості.....	22
ПОНТКОВСЬКА Д. В. Національна культура сучасної молоді як складова особистості.....	25
РУДЮК О. В. Актуальні аспекти вивчення кризи зайнятості у безробітній молоді в нових соціально-економічних умовах.....	26
САВУЛЯК В. О. Етнічна ідентичність у структурі Я-образу (на матеріалі дослідження студентів).....	30
СПВАК Н. В., СПВАК Д. М. Вплив ЗМІ на становлення світогляду студентів.....	33
ХОМИЧ І.С. Соціально-психологічні особливості детермінації супідільно значущої поведінки особистості	36

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

АРТЕМОВА О. І. Активізація креативних ресурсів майбутніх практичних психологів у процесі професійної підготовки.....	41
БАБАК К. В. Самоактуалізація особистості здобувачів вищої освіти у діяльності психологічної служби ЗВО.....	43

БЕРЕЗЮК Т. П. Особливості професіоналізації майбутніх спеціалістів у контексті фахової підготовки.....	46
БОЛЮХ Т. П. Психологічні особливості емоційного вигорання юнаків.....	49
ГАВРИЛОВИЧ А. А. К проблеме социально-психологической адаптации в спортивной деятельности.....	51
ДЖЕДЖЕРА О. В. Підготовка майбутніх психологів до практичної діяльності в процесі вивчення навчальної дисципліни «організація діяльності психологічних служб».....	54
КАМІНСЬКА О. В. Детермінанти успішного професійного становлення майбутніх психологів.....	56
КОБЗАР З. І. Психологічні особливості розвитку професійної емпатії майбутніх психологів.....	60
ЛУЦИК Г. О. Використання арт-терапевтичних технологій у підготовці майбутніх психологів до роботи зі схильними до девіантної поведінки підлітками	61
СИНЮК Д. Личностные качества студентов, значимые для их учебно-профессиональной деятельности.....	63
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ ТА ЇЇ ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ	
ДАНИЛЕНКО А. В. Особенности психического здоровья студенческой молодежи в условиях пандемии.....	69
IVASHKEVYCH E., NAVOSHUK A. The development of creative thinking of teenagers.....	73
КУЛАКОВ Р. С. Проблема формування толерантного ставлення учасників освітнього процесу до осіб з особливими освітніми потребами.....	78
КИТЮШКО С. І. Психологічні засоби корекції аутоагресивної поведінки молоді.....	81
КОНОПЛИЦКАЯ О. Аспекты социальных ролей в социально-психологических установках индивида.....	83
МУЖАНОВА Н. В. Особливості соціалізації неформальної молоді в умовах пандемії...	86
МУКНАЛЧУК N., НЛАВИНСКА Е. The problem of understanding novels by senior pupils creatively.....	89

ПАВЛОВ И. В. Особенности виртуального образа я в игровой вселенной.....	94
САВЕЛЮК Н. М. Психосемантичний простір психологічного благополуччя майбутніх освітян.....	97
СЕВЕРИН А. В. Восприятие предметов вариативной формы подростками с разным уровнем интернет-зависимости.....	100
СОЗОНЮК О. С. Емоційний інтелект як особистісний ресурс розвитку життєвих перспектив особистості.....	103
СТОРОЖ О. В. Основні наукові підходи до творчої соціалізації студентів	106
ТОКАРЕВА Н. М. Психологічні виміри форматування перцептивно-інтерактивної компетентності юнаків.....	110
ЮРЧУК О. І. Застосування дельфінотерапії як засобу корекції осіб з психофізичними порушеннями	114
ЯЩУК С. Супрежеские конфликты и причины их возникновения.....	116
КНУРАVTSEVA N., IVASHKEVYCH E. Argumentative discourse as a problem of cognitive psychology.....	119